

Lloc, Societat i Cultura

Codi: 104242
Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2503710 Geografia, Medi Ambient i Planificació Territorial	FB	2	1

Professor/a de contacte

Nom: Ana Ortiz Guitart

Correu electrònic: anna.ortiz@uab.cat

Idiomes dels grups

Podeu accedir-hi des d'aquest [enllaç](#). Per consultar l'idioma us caldrà introduir el CODI de l'assignatura. Tingueu en compte que la informació és provisional fins a 30 de novembre de 2023.

Prerequisits

No hi ha prerequisits.

Objectius

L'objectiu de l'assignatura és mostrar diferents maneres d'estudiar el territori tenint en compte variables socials i culturals. Es donarà una visió general del què és la geografia social i cultural i de quines han estat les principals aportacions d'aquesta subdisciplina. S'analitzaran també els territoris com a síntesis espacial resultant de l'evolució de les dinàmiques demogràfiques, econòmiques, ambientals, culturals i polítiques de les societats contemporànies.

Competències

- Analitzar amb esperit crític la relació de la societat amb el territori aplicant el marc conceptual i teòric de la geografia.
- Analitzar i comprendre les dinàmiques geogràfiques (sociodemogràfiques, geoeconòmiques i ambientals) a diferents escales territorials.
- Analitzar i interpretar de manera sistèmica elements ambientals, demogràfics, urbans i paisatgístics.
- Demostrar habilitats d'autoanàlisi i autocrítica.
- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.

- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar i interpretar la diversitat de fenòmens socials i culturals al món.
2. Analitzar les principals dinàmiques del món actual des d'un vessant geogràfic.
3. Contrastar i comparar dades geogràfiques rellevants.
4. Contrastar i comparar les diferents interpretacions de mapes geogràfics.
5. Demostrar habilitats d'autoanàlisi i autocrítica.
6. Descriure les principals problemàtiques econòmiques, socials i culturals del món.
7. Descriure les relacions espacials, a diferents escales territorials, de la diversitat física, econòmica, social i cultural dels territoris
8. Interpretar els esdeveniments del món actual a partir de la diversitat física, econòmica, social i cultural.
9. Plantejar problemes sobre la desigualtat, la distribució de la població i la urbanització al món, entre d'altres.
10. Plantejar problemàtiques sobre la diversitat física, econòmica, social i cultural dels territoris.
11. Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
12. Utilitzar els principals conceptes relacionats amb el territori i les seves problemàtiques.

Continguts

- Què és la geografia social i cultural?
  - Conceptes claus: paisatge, regió, territori, espai i lloc
  - Geografies del benestar: habitatge, salut i natura
  - Diferència i diversitat als espais urbans i rurals:
- Gènere, sexualitat i classe
  - Infants, persones i persones grans
  - Desigualtat i pobresa al Nord i al Sud Global
  - Multiculturalitat
  - Gentrificació
    - Geografies del benestar:
  - Habitatge
  - Salut
  - Natura
    - Geografies de la justícia social:
  - Espacial
  - Ambiental
  - Moviments socials

Metodologia

Es faran classes expositives, pràctiques d'aula i s'exposaran els treballs realitzats per l'alumnat a l'aula.

La metodologia docent i l'avaluació proposades a la guia poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Es reservaran 15 minuts d'una classe dins del calendari establert pel centre o per la titulació per a que l'alumnat contesti les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes presencials + pràctiques d'aula	33,33	1,33	2, 7, 12
Tipus: Supervisades			
Avaluació	16,67	0,67	5, 10
Tipus: Autònomes			
Estudi personal + lectures obligatòries	69	2,76	1, 7, 8

Avaluació

AVALUACIÓ CONTINUADA

La nota final de l'assignatura en avaluació continuada es calcula en base a la mitja ponderada d'una sèrie d'evidències:

- Proves teòriques (40%):

- Control de lectures (20%)
- Examen (20%)

- Pràctiques d'aula (20%):

- Pràctica d'anàlisi del paisatge (10%)
- Pràctica de cartografia col·laborativa (10%)

- Entrega de treballs (35%):

- Mòdul de formació específic de la Biblioteca d'Humanitats (10%)
- Trabajo en grup sobre memòria i exposició oral (20%)

- Assistència i participació activa en classe (5%)

AVALUACIÓ ÚNICA

Aquesta assignatura es pot realitzar en avaluació única sempre que se sol·liciti degudament en el període establert (entre el 18 de setembre i el 6 d'octubre). La nota final de l'assignatura en avaluació única es calcula en base a la mitja ponderada d'una sèrie d'evidències que s'hauran d'entregar o realitzar entre el 8 i el 19 de gener:

- Prova teòrica (40%)
- Lectura i ressenya d'un llibre a escollir d'una llista definida per la professora (20%)
- Entrega de treballs (40%):
  - Mòdul de formació específic de la Biblioteca d'Humanitats (10%)*
  - Treball en grup sobre memòria i exposició oral (30%)

El primer dia de classe es comentaran en detall les activitats d'avaluació continuada i única.

*Aquesta és la única prova que s'ha d'entregar fora del període d'avaluació única.

PROCEDIMENTS DE REVISIÓ DE QUALIFICACIONS

En el moment de realització de cada activitat avaluativa, el professor o la professora informará l'alumnat (Moodle) del procediment i la data de revisió de les qualificacions.

RECUPERACIÓ

Per a fer l'avaluació l'alumnat haurà d'haver sigut avaluat prèviament en un conjunt d'activitats que equivalguin a un mínim de 2/3 parts de la qualificació final (avaluació continuada) o bé entregar totes les proves previstes (avaluació única).

Per participar en el procés de recuperació, l'alumnat haurà d'haver obtingut una qualificació mitjana final de 3,5.

Hi haurà recuperació de totes aquelles proves presentades que no hagin superat el 5. La recuperació de l'examen teòric serà en forma d'examen. La recuperació de la resta d'activitats consistirà en refer l'evidència. Les activitats recuperades puntuaran entre 0 i 5.

Queden excloses del procés de recuperació les activitats següents: presentacions orals, treballs en grup, activitats relacionades amb l'activitat docent diària.

Per a l'avaluació única s'aplicarà el mateix sistema de recuperació que per a l'avaluació continuada.

PLAGI

En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0. No són recuperables les activitats d'avaluació que hagin comès irregularitats (còpies, ús no autoritzat de la IA, entre d'atres).

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Assistència i participació a l'aula	5%	4	0,16	2, 4, 5, 7, 8, 11

Proves teòriques	40%	7	0,28	1, 7, 8, 9
Pràctiques d'aula	20%	5	0,2	3, 6, 7, 10, 12
Treball en grup	35%	15	0,6	1, 4, 7, 10, 11

Bibliografia

- Albet, Abel; Garcia Ramon, Maria Dolors (1999). "Reinterpretando el discurso colonial y la historia de la geografía en una perspectiva de género", en Joan Nogué; José Luis Vilanova (eds.) (1999). *España en Marruecos (1912-1956) Discursos geográficos e intervención territorial*, Lleida: editorial Milenio, pp.55-71.
- Albet, Abel; Kramsch, Olivier (1999). "Space, inequality and difference: 'Radical Turns' and 'Cultural Turns'", *European Planning Studies*, 7 (1), pp. 77-79.
- Anderson, Kay; Domosh, Mona; Pile, Steve; Thrift, Nigel (ed.) (2003). *Handbook of Cultural Geography*, Londres: Sage.
- Anderson, Kay; Domosh, Mona; Pile, Steve; Thrift, Nigel (2003). "A rough guide", Anderson, Kay; Domosh, Mona; Pile, Steve; Thrift, Nigel (ed.) (2003). *Handbook of Cultural Geography*, Londres: Sage, pp. 1-35.
- Araiza, Verónica (2020). El pensamiento crítico de Donna Haraway: complejidad, ecofeminismo y cosmopolítica. *Península*, XV(2), pp. 147-164.
<https://www.scielo.org.mx/pdf/peni/v15n2/1870-5766-peni-15-02-147.pdf>
- Atkinson, David; Jackson, Peter; Sibley, David & Washbourne, Neil (2005). *Cultural geography. A critical dictionary of key concepts*, London: I.B. Tauris.
- Barros, Claudia (2000). "Reflexiones sobre la relación entre lugar y comunidad", *Documents d'Anàlisi Geogràfica*, 37, pp. 81-94.
- Belil, Mireia; Clos, Isabel (1983) "Notes a l'entorn del pensament de Carl O. Sauer (1889-1975)", *Documents d'Anàlisi Geogràfica*, 2, pp. 177-188.
- Berdoulay, Vincent (2002). "Sujeto y acción en la geografía cultural: el cambio sin concluir", *Boletín de la Asociación de Geógrafos Españoles*, 34, pp. 51-61.
- Bondi, Liz; Davidson, Joyce (2003). "Troubling the place and gender", Anderson, Kay; Domosh, Mona; Pile, Steve; Thrift, Nigel (ed.) *Handbook of Cultural Geography*, Londres: Sage, pp. 325-343.
- Bousnina, Mongi; Miossec, Jean-Marie (2002). "Reflexoes rápidas sobre algumas relações entre cultura e espaço geográfico", *Espaço e Cultura*, 14, pp. 41-49.
- Brown, Michael; Knopp, Larry (2003). "Queer cultural geographies -we're here! We're queer! We're over there, too!", Anderson, Kay; Domosh, Mona; Pile, Steve; Thrift, Nigel (ed.) *Handbook of Cultural Geography*, Londres: Sage, pp. 313-324.
- Burgueño, Jesús (2002). "El mapa Escondido: las lenguas de España", *Boletín de la Asociación de Geógrafos Españoles*, 34, pp. 171-192.
- Buzinde, Christine; Manuel-Navarrete, David (2013). "The social production of space in tourism enclaves: Mayan children's perceptions of tourism boundaries". *Annals of Tourism Research*, vol. 43, pp. 482-505.
<https://doi.org/10.1016/j.annals.2013.06.003>
- Capellà, Hugo ; Lois Rubén C. (2002). "Geografía cultural: la gran desconocida", *Boletín de la Asociación de Geógrafos Españoles*, 34, pp. 11-18.

- Claval, Paul (2002). "El enfoque cultural y las concepciones geográficas del espacio", *Boletín de la Asociación de Geógrafos Españoles*, 34, pp. 21-39.
- Claval, Paul; Entrikin J. Nicholas (2004). "Cultural geography: place and landscape between continuity and change", Benko, Georges; Strohmayer, Ulf (eds.) *Human Geography. A history for the 21st century*, London: Arnold, pp. 25-46.
- Clayton, Daniel (2003). "Critical imperial and colonial geographies", Anderson, Kay; Domosh, Mona; Pile, Steve; Thrift, Nigel (ed.) *Handbook of Cultural Geography*, Londres: Sage, pp. 354-368.
- Clua, Anna (2001). *La noció d'espai en la definició dels contextos de la recepció dels mitjans de comunicació. Una aproximació des de les perspectives crítiques dels Estudis Culturals i de la Geografia Cultural*, Tesis doctoral, Departamento de Periodismo y Ciencias de la Comunicación, Universidad Autónoma de Barcelona.
- Clua, Anna; Zusman, Perla (2002). "Más que palabras: otros mundos. Por una geografía cultural crítica", *Boletín de la Asociación de Geógrafos Españoles*, 34, pp. 105-117.
- Constenla Vega, Xosé (2002). "Geografía cultural y geografía de la industria cultural en la postmodernidad flexible", *Boletín de la Asociación de Geógrafos Españoles*, 34, pp. 257-267.
- Cosgrove, Denis (1983). "Towards a radical cultural geography: problems of theory", *Antipode: a radical journal of geography*, 15 (1), pp. 1-11.
- Cosgrove, Denis (1999). "Idéias e cultura: uma resposta a Don Mitchell", *Espaço e Cultura*, 8, pp. 59-61.
- Cosgrove, Denis (2003). "Landscape and the European sense of sight - eyeing nature", Anderson, Kay; Domosh, Mona; Pile, Steve; Thrift, Nigel (ed.) *Handbook of Cultural Geography*, Londres: Sage, pp. 249-268.
- Crang, Mike (1998). *Cultural Geography*, Londres: Routledge.
- Driver, Felix (1999). "Imaginative geographies", Paul Cloke; Philip Crang; Mark Goodwin (eds.), *Introducing human geographies*, London: Arnold, pp. 209-216.
- Duncan, James; Duncan, Nancy (1999). "Reconceitualizando a idéia de cultura em geografia: uma resposta a Don Mitchell", *Espaço e Cultura*, 8, pp. 63-67.
- Gade, Daniel W. (1976). "L'optique culturelle dans la géographie américaine", *Annales de Géographie*, 472, pp. 672-693.
- García Escalona, Emilia (2000). "Del armario al barrio": aproximación a un nuevo espacio urbano", *Anales de Geografía de la Universidad Complutense*, 20, pp. 437-449.
- García Ramon, Maria Dolors (1999). "Canvi o continuïtat en la geografia cultural? Notes a l'entorn de Cultural Turns/Geographical Turns (Oxford, setembre de 1997)", *Documents d'Anàlisi Geogràfica*, 34, pp. 135-140.
- Gómez Mendoza, Josefina; Muñoz Jiménez, Julio; Ortega Cantero, Nicolás (1994), *El pensamiento geográfico. Estudio interpretativo y antología de textos (De Humboldt a las tendencias radicales)*, Madrid: Alianza Editorial.
- Gregson, Nicky (2003). "Reclaiming 'the social' in social and cultural geography", Anderson, Kay; Domosh, Mona; Pile, Steve; Thrift, Nigel (ed.) *Handbook of Cultural Geography*, Londres: Sage, pp. 43-115.
- Jacobs, Jane M. (2003). "Introduction: after empire?", Anderson, Kay; Domosh, Mona; Pile, Steve; Thrift, Nigel (ed.) *Handbook of Cultural Geography*, Londres: Sage, pp. 345-353.
- Jackson, Peter (1999). "A idéia de cultura: uma resposta a Don Mitchell", *Espaço e Cultura*, 8, pp. 55-57.
- Jackson, Peter (2003). "Introduction: the social in question", Anderson, Kay; Domosh, Mona; Pile, Steve; Thrift, Nigel (ed.) *Handbook of Cultural Geography*, Londres: Sage, pp. 37-42.

- Jordan-Bychkov, Terry G.; Domosh, Mona (2000). *The human mosaic. A thematic introduction to Cultural Geography*, New York: W.H. Freeman and Company.
- King, Anthony D. (2003). "Cultures and spaces of postcolonial knowledges", Anderson, Kay; Domosh, Mona; Pile, Steve; Thrift, Nigel (ed.) *Handbook of Cultural Geography*, Londres: Sage, pp. 381-397.
- Kramsch, Oliver (1999). "El horizonte de la nueva geografía cultural", *Documents d'Anàlisi Geogràfica*, 34, pp. 53-68.
- Leighly, John (1978). "Carl Ortwin Sauer, 1889-1975", *Geographers: bibliographical studies*, 2, pp. 99-108
- Lindon, Alicia (2009). "La construcción socioespacial de la ciudad: el sujeto cuerpo y el sujeto sentimiento", *Cuerpos, emociones y sociedad*, 1, pp. 6-20.
- Longhurst, Robyn (2003). "Introduction: subjectivities, spaces and places", Anderson, Kay; Domosh, Mona; Pile, Steve; Thrift, Nigel (ed.) *Handbook of Cultural Geography*, Londres: Sage, pp. 283-289.
- Longhurst, Robyn (2007). "Cultural geography. Different encounters, encountering difference", *Documents d'Anàlisi Geogràfica*, 50, pp. 105-120.
- Luna, Antonio (1999). "¿Qué hay de nuevo en la nueva geografía cultural?", *Documents d'Anàlisi Geogràfica*, 34, pp. 69-80.
- McEwan, Cheryl (2003). "The West and other feminisms", Anderson, Kay; Domosh, Mona; Pile, Steve; Thrift, Nigel (ed.) *Handbook of Cultural Geography*, Londres: Sage, pp. 405-419.
- Mendizábal, Enric (1999). "Algunes reflexions sobre la (nova) geografía cultural des de la periferia", *Documents d'Anàlisi Geogràfica*, 34, pp. 119-132.
- Mikesell, Marvin W. (1977). "Cultural Geography", *Progress in Human Geography*, vol. I, n. 3, pp. 460-463.
- Mitchell, Don (1995). "There's no such thing as culture: towards a reconceptualization of the idea of culture in geography", *Transactions of the Institute of British Geographers*, 20 (1), pp. 102-116.
- Mitchell, Don (1999). "Nao existe aquilo que chamamos de cultura: para uma reconceitualizacao da idéia de cultura em geografia", *Espaço e Cultura*, 8, p. 31-51.
- Mitchell, Don (1999). "Explicação em geografia cultural: uma resposta a Cosgrove, Jackson e aos Duncans", *Espaço e Cultura*, 8, pp. 69-73.
- Nash, Catherine (1999). "Landscapes", Paul Cloke; Philip Crang; Mark Goodwin (eds.), *Introducing human geographies*, London: Arnold, pp. 217-225.
- Nogué, Joan; Albet, Abel; Garcia Ramon, Maria Dolors; Riudor, Lluís (1996). "Orientalisme, colonialisme i gènere. El Marroc sensual i fanàtic d'Aurora Bertrana", *Documents d'Anàlisi Geogràfica*, 29, pp. 87-107.
- Norton, William (2000). *Cultural Geography. Themes, concepts and analyses*, Ontario: Oxford University Press.
- Ortega Valcárcel, José (2000). *Los horizontes de la geografía. Teoría de la geografía*, Barcelona: Ariel.
- Panelli, Ruth (2004). *Social Geographies. From difference to Action*, London: Sage Publications.
- Robinson, Jennifer (2003). "Introduction: cultural geographies beyond the West", Anderson, Kay; Domosh, Mona; Pile, Steve; Thrift, Nigel (ed.) *Handbook of Cultural Geography*, Londres: Sage, pp. 399-404.
- Sanclimens, Xavier (1985). "L'obra de James J. Parsons sobre Espanya", *Documents d'Anàlisi Geogràfica*, 7,

pp. 177-191.

Sauer, Carl (1931). "Cultural Geography", *Encyclopedia of the Social Sciences*, VI, MacMillan: Nueva York, pp. 621-623 [reproducido en Wagner, Philip L.; Mikesell, Marvin W. (1962). *Readings in Cultural Geography*, Chicago y Londres: The University of Chicago Press, pp.30-34; traducido al español por Josefina Gómez Mendoza en Josefina Gómez Mendoza; Julio Muñoz Jiménez; Nicolás Ortega Cantero (1994), *El pensamiento geográfico. Estudio interpretativo y antología de textos (De Humboldt a las tendencias radicales)*, Madrid: Alianza Editorial, pp. 349-354].

Sauer, Carl (1956a). "The education of a geographer", *Annals of the Association of the American Geographers*, 46, pp. 287-299 [traducido al español por Maria Dolors Garcia Ramon en el libro *Teoría y método en la geografía humana anglosajona*, Barcelona: ed. Ariel, pp. 38-53].

Sauer, Carl (1956b). "The agency of man on the earth", Thomas W.L. Jr. (ed.) *Man's role in changing the face of the Earth*, Chicago: University of Chicago Press, pp. 1131-1135 [Wagner, Philip L.; Mikesell, Marvin W.(1962). *Readings in Cultural Geography*, London: The University of Chicago Press, pp. 539-557].

Shurmer-Smith, Pamela; Hannam, Kevin (1994). *Worlds of desire, realms of power. A cultural geography*, Londres: Edward Arnold.

Sivignon, Michel (2002). "Sobre a Geografia Cultural", *Espaço e Cultura*, 14, pp. 33-39.

Slater, Don (2003). "Cultures of consumption", Anderson, Kay; Domosh, Mona; Pile, Steve; Thrift, Nigel (ed.) *Handbook of Cultural Geography*, Londres: Sage, pp. 147-163.

Sultana, Farhana (2021). "Climate change, COVID-19, and the co-production of injustices: a feminist reading of overlapping crises", *Social & Cultural Geography*, 22(4), 447-460.
<https://doi.org/10.1080/14649365.2021.1910994>

Taillard, Christian (2002). "Diversidade de definições e diferenciação das práticas geográficas: contribuição para o debate sobre a cultura", *Espaço e Cultura*, 14, pp. 23-32.

Zusman, Perla; Hevilla, Cristina y Molina, Matías (2006). "Geografías de los tiempos lentos". En: Nogué, Joan y Romero, Joan, *Las otras geografías*. Tirant Lo Blanch, pp. 255-268.

Software

Word, excel, powerpoint (o programas equivalentes en *software* libre). Navegadores web.

Programari

Word, excel, powerpoint (o programas equivalentes en programari lliure)